

BIBIANA - Medzinárodný dom umenia pre deti

Zázračny oriešok

"Kniha v rozhlase - rozhlas v knihe"

Scenár výstavy

Miesto konania:

Bibiana, Medzinárodný dom umenia pre deti

Termín konania:

4. apríl - 19. máj 2002

Autorka scenára:

Zuzana Grečnárová

Výtvarné riešenie:

Eva Farkašová

Dramaturgia:

Eva Čárska a Ján Uličiansky

Výtvarno-priestorová koncepcia výstavy ráta s jej reinštaláciou v priestoroch Mestskej knižnice Piešťany počas konania festivalu Zázračný oriešok v júni tohto roku a následne v novembri v átriu Slovenského rozhlasu ako prezentáciu spoločných aktivít Bibiany a Slovenského rozhlasu pri príležitosti 4. ročníka Medzinárodného festivalu rozhlasových hier pre deti a mládež PRIX EX AEQUO 2002.

Z týchto dôvodov nechce byť prísne viazaná na architektonické riešenie daných výstavných priestorov (suterén BIBIANY - "Klenby"), ale jej snahou je vytvoriť samonosné (resp. závesné) panely, ktoré môžu byť umiestnené v priestore bez ďalších nárokov na architektonické úpravy prostredia.

Zámerom výstavy je predstaviť návštevníkom Bibiany dvanásť súťažných titulov pripravovaného festivalu na dvanástich paneloch, ktorých výtvarnou ambíciou je vytvorenie akýchsi "**priestorových posterov**". Návštevníkovi by poskytli nielen základné informácie o knižnom titule, ktorý bol východiskovým zdrojom jeho rozhlasovej realizácie a o jednotlivých tvorcoch projektu, ale predovšetkým ide o **výtvarné vystihnutie témy i atmosféry** prezentovaného diela (knižného i rozhlasového).

V realizácii teda pôjde o dvanásť panelov venovaných jednotlivým titulom, plus jedn úvodný panel, ktorý bude akýmsi "pútačom" k celej výstave.

Rozmery panelov: (šírka 80cm, výška 125cm, hĺbka cca 10 cm)

Panely majú byť v drevených rámoch, kryté sklom, pretože v nich budú inštalované knihy a výtvarné artefakty, ktoré by mali byť chránené pred poškodením.

Interaktívnu časť výstavy bude reprezentovať možnosť vypočutia si ukážok z nahrávok rozprávkových hier z CD nosičov. Technologickú časť (CD prehrávač a pod. zabezpečí Slovenský rozhlas.)

Ďalším rozmerom výstavy by mohla byť aj jej **internetová podoba**, kde by všetky údaje, obrazové i zvukové materiály mohli byť prístupné na [www stránke SRO](#) i [Bibiány](#).

Textové podklady k jednotlivým panelom:

Úvodný panel

Bibiana, medzinárodný dom umenia pre deti, Slovenský rozhlas, Knižnica mesta Piešťany

Zázračný oriešok

výstava k festivalu rozhlasových rozprávok
"Kniha v rozhlase - rozhlas v knihe"

4. apríl - 19. máj 2002

Oriešok tvrdý v dlani mám
podťe sem, už ho otváram.
Najprv tam spolu zaklopme.
Hej! Je tam niekto skrytý v tme?

V oriešku býva noc i deň
a je tam zámok princezien,
rozprávka, ktorá z kľbka slov
spriada niť nových príbehov.

Tak poďme, chlapani dievčatá,
oddeliť popol od zlata.
Oriešok sa už načína.
Bola raz jedna dievčina...

Rozprávka je fenomén, ktorý nestarne a oslovuje vždy nové a nové generácie detí. Preto je úlohou nás dospelých ponúkať svojim deťom čo najviac možností, ako sa dostanú do sveta zázračna, do sveta fantázie. Výstava Zázračný oriešok prezentuje výber toho najlepšieho, čo sa urobilo v oblasti rozhlasových rozprávkových hier na podnet existujúcich jedinečných literárnych diel. Aj takýmto spôsobom sa mladá generácia môže zoznamovať s klenotmi detskej literatúry práve v čase, keď sa táto oblasť umenia dostáva na okraj jej záujmu.

A tak to ide po dnešok.
Vždy nájdeš dáky oriešok,
v ktorom spí malá rozprávka.
Pohladká deti po hlávkach.

Príbehy zhoria na popol,
príbehy o tom, že raz bol
svet plný zloby trápenia.
Časy sa veľmi nemenia.

No pod tým chladným popolom
na nohy vstane napokon
láska, čo opäť ožije.
To iba s ňou svet dobrý je.

Autorka scenára: Zuzana Grečnárová
Výtvarné riešenie: Eva Farkašová
Dramaturgia: Eva Čárska a Ján Uličiansky

Výstava sa koná pri príležitosti Roku detskej knihy, ktorý vyhlásilo Ministerstvo kultúry SR
v spolupráci s firmou COCA COLA Slovakia

Festival Zázračný oriešok sa uskutoční v Mestskej knižnici Piešťany v júni 2002.

Spoluorganizátormi festivalu sú Literárny fond, Slovenský výbor pre Unicef,

Združenie rozhlasových tvorcov a ...

Panel č. 1

ZLATÁ PRIADKA

(Knižná predloha)

Pavol Dobšinský - 16.3.1828 Slavošovce – 22.10.1885 Drienčany

Evanjelický kňaz, redaktor, rozprávkár

Profesor lýcea v Banskej Štiavnici, redigoval časopis pre krásne umenie a literatúru Sokol, prekladateľ mnohých lit. diel -Mickiewicz, Byron, Shakespeare.

Pod vplyvom Jána Francisciho sa začal venovať zbieraniu, skúmaniu, úprave a vydávaniu ľudovej slovesnosti. Pod jeho redakčným vedením vyšli v Matici slovenskej v roku 1871 dva zväzky Zborníka slovenských národných piesní, povestí, prísloví, porekadiel, hádok, hier, obyčají a povier, do ktorých vstúpil aj autorsky.

1880 – Dobšinského autorská kniha Prostonárodné obyčaje, povery a hry slovenské. Tvorivým vrcholom celoživotnej práce je osem zväzkov diela Prostonárodné slovenské povesti, ktoré sa v ďalších úpravách a obmenách vydávajú dodnes.

Ilustrátor:

Knižné vydanie - vydavateľstvo, rok vydania:

(Rozhlasové spracovanie)

Autor textu: Mária Ďuríčková

Dramaturg: Emília Drugová

Hudba: Igor Bázlik

Technická realizácia: Ivan Kulašík, Ľuboš Klásek

Réžia: Viera Weidlerová

V hlavných úlohách: Rozprávač – Gustáv Valach

Hanka – Emília Vášáryová

Macocha – Beta Poničanová

Ilena – Erika Bauerová

Kráľ – Slavo Drozd

Adam – Karol Strážnický

Trpaslík – Jozef Kroner

Premiéra: 23.1.1972

Text - úryvok z knihy

Text - úryvok z hry

Výtvarná inštalácia:

Panel č. 2
SOL' NAD ZLATO

(Knižná predloha)

Pavol Dobšínský - 16.3.1828 Slavošovce – 22.10.1885 Drienčany

Ilustrátor:

Knižné vydanie - vydavateľstvo, rok vydania:

(Rozhlasové spracovanie)

Autor textu: Daniel Hevier

Dramaturg: Kvetá Slobodníková, Zuzana Grečnárová

Hudba: Rudolf Pepucha

Technická realizácia: Stanislav Kaclík

Réžia: Jana Strnísková

V hlavných úlohách: Maruška – Zuzana Marošová

Kráľ – Marián Slovák

Kuchár – Dušan Kaprálik

Komorná – Soňa Ulická

Starenka – Zdena Grúberová

Rosalinda – Natália Blahová

Bosalinda – Ivana Kuxová

Premiéra: 1.1.2002

Text - úryvok z knihy

Text - úryvok z hry

Výtvarná inštalácia:

Panel č. 3
PYŠNÁ PRINCEZNÁ

(Knižná predloha)

Božena Němcová – 4.2.1820 Viedeň – 1862 Praha

Česká spisovateľka, publicistka, zberateľka ľudových rozprávok, povestí, zvykoslovia. Prevažnú časť svojho prozaického diela vytvorila v 50. rokoch 19. storočia. Z dedínského prostredia - Karla, Divá Bára, Rozárka, V Zámku a podzámčí. Vrcholné dielo – Babička (1855) . Rozprávkam sa venovala v dvoch zbierkach Národní báchorky a pověsti a Sovenské pohádky a pověsti a to na začiatku jej tvorby – 1845 – 1858.

Ilustrátor:

Knižné vydanie - vydavateľstvo, rok vydania:

(Rozhlasové spracovanie)

Autor textu: Elena Antalová

Dramaturg: Emília Drugová

Technická realizácia: Peter Štolc, Jana Semíková

Réžia: Elena Bauerová

V hlavných úlohách: Princezná Krasomila – Magda Vášáryová

Princ Miloslav – Dušan Jamrich

Kráľ – Alojz Kramár

Komorná – Hana Meličková

Radca – Marián Gallo

Rozprávač – Karol Machata

Premiéra: 15.1.1978

Text - úryvok z knihy

Text - úryvok z hry

Výtvarná inštalácia:

Panel č. 5

DUNAJSKÁ KRÁĽOVNÁ

(Knižná predloha Dunajská kráľovná)

Poveš'ový prameň

Mária Ďuričková - 29.9.1919 Zvolenská Slatina

Jedna z najtvorivejších osobností v slovenskej detskej literatúre. Jej doménou je autorská i folklórna rozprávka, realistická poviedka, editorská a zberateľská činnosť v oblasti ľudovej slovesnosti. Najznámejšia knižka pre deti Danka a Janka. Z ďalších známych diel: Gul'ko Bombul'ko, Majka Tárarka, Jasietka, povest'ové zbierky: Dunajská kráľovná, Bratislavské povesti a folklórna encyklopédia Zlatá brána.

Ilustrátor:

Knižné vydanie - vydavateľstvo, rok vydania:

(Rozhlasové spracovanie)

Autor textu: Mária Ďuričková

Dramaturg: Emília Drugová

Hudba: Peter Vaňouček

Technická realizácia: Peter Daniška, Milan Greguš

Réžia: Ivan Predmerský

V hlavných úlohách: Rozprávačka – Emília Vášáryová

Rosava – Petra Bernasovská

Jug – Ján Króner

Vlkoša – Mária Kráľovičová

Majter husliar – Vladimír Minarovič

Premiéra: 21.12.1993

Text - úryvok z knihy

Text - úryvok z hry

Výtvarná inštalácia:

Panel č. 6

ROZPRÁVKA O RYBÁROVI A RYBKE

(Knižná predloha O rybárovi a rybke)

Alexander Sergejevič Puškin 6.6.1799 Moskva – 10.2.1837 Petrohrad

Jeden z najznámejších ruských básnikov, ktorý silou svojho talentu a výrazne romantickou orientáciou zasiahol do vývoja skoro všetkých literárnych žánrov. Nielen vynikajúci básnik, ale aj prozaik, publicista, dramatik, kritik i historik.

Jeho najznámejšie rozprávky O cárovi Saltánovi, O mŕtvej princeznej a siedmych bohatieroch.

Ilustrátor:

Knižné vydanie - vydavateľstvo, rok vydania:

(Rozhlasové spracovanie)

Autor textu: Helena Križanová – Brindzová

Dramaturg: Emília Drugová

Technická realizácia: Ada Rehorová, Jozef Dobák

Réžia: Otto Varečka

V hlavných úlohách: Rybár – Samuel Adamčík

Jeho žena – Oľga Vronská

Rybka – Eva Kvietiková

Básnik – Jela Lukešová

Sluha – Viktor Blaho

Premiéra: 12.11.1972

Text - úryvok z knihy

Text - úryvok z hry

Výtvarná inštalácia:

Panel č. 7

NOVÉ CISÁROVE ŠATY

(Knižná predloha Cisárove nové šaty)

Hans Christian Andersen 2.4.1805 Odense – 4.8.1875 Kodaň

Jeden z najvýraznejších moderných rozprávkových autorov. Spolu napísal 156 próz, ktoré sám delil na rozprávky zo sveta fantázie a z reálneho sveta. Čerpal z dánskych ľudových motívov, orientálnych bájí, vlastnej fantázie i zo skutočných príbehov. Jeho príbehy o Statočnom cínovom vojačikovi, Snehovej kráľovnej, Škaredom káčatku, Palculienke, či Dievčatku so zápalkami sú dodnes obľúbené pre svoju myšlienkovú i umeleckú rozmanitosť.

Ilustrátor:

Knižné vydanie - vydavateľstvo, rok vydania:

(Rozhlasové spracovanie)

Autor textu: Jana Kákošová

Dramaturg: Ján Uličiansky

Hudba : Roman Žiaran

Technická realizácia: Andrej Kubík

Réžia: Martin Kákoš

V hlavných úlohách: Cisár – Richard Stanke

Michal krajčír – Marián Slovák

Tomáš – Marek Fašiang

Klaus – Emil Horváth

Oskar – Dušan Taragel'

Komorník – Stano Dančiak

Viola – Lucia Vráblicová

Premiéra: 31.12.2001

Text - úryvok z knihy

Text - úryvok z hry

Výtvarná inštalácia:

Panel č. 8

BAMBI

(Knižná predloha Bambi)

Felix Salten 6.9.1869 Budapešť – 8.10.1947 Zurich

Rakúsky prozaik, divadelný kritik, redaktor. Preslávili ho najmä knihy zo sveta zvieratiek Bambi, Bambiho rodinka, Mladosť veвериčky Perrie, zatiaľ čo jeho spoločensko-historická próza zostala v zabudnutí.

Ilustrátor:

Knižné vydanie - vydavateľstvo, rok vydania:

(Rozhlasové spracovanie)

Autor textu: Peter Gregor

Dramaturg: Ľuboš Machaj

Hudba : Juraj Beneš

Technická realizácia: Peter Janík, Ján Backstuber

Réžia: Viktor Lukáč

V hlavných úlohách: Rozprávač – Ladislav Chudík

Bambi – Juraj Draxler

Bambi starší – Boris Farkaš

Falinka – Monika Michnová

Falinka staršia – Viera Richterová

Gobo – Peter bernát

Gobo starší – Dušan taragel'

Matka – Emília Vášáryová

Ena – Viera Topinková

Knieža – Vlado Muller

Premiéra: 24.12.1986

Text - úryvok z knihy

Text – úryvok z hry

Výtvarná inštalácia

Panel č. 9

BUDKÁČIK A DUBKÁČIK

(Knižná predloha Budkáčik a Dubkáčik)

Jozef Čiger Hronský 23.2. Zvolen – 13.7.1960 Lujana, Argentína

Na Slovensku pôsobil ako učiteľ, správca Matice Slovenskej, neskôr redigoval časopis Slniečko, po vojne emigroval do Rakúska, neskôr do Argentíny. Prvá knižka pre deti je súborom spomienkových próz Zlaté hodinky, novela Sokoliar Tomáš sa stala prvou historickou umeleckou prózou pre deti v našej literatúre, Zlatovlasá sestra – je úpravou slovenských ľudových rozprávok. Najobľúbenejším autorovým i čitateľským žánrom sú jeho zvieracie rozprávky Smelý Zajko, Tri múdre kozliatka, či Budkáčik a Dubkáčik.

Ilustrátor:

Knižné vydanie - vydavateľstvo, rok vydania:

(Rozhlasové spracovanie)

Autor textu: Elena Bauerová

Dramaturg: Emília Drugová

Hudba : Igor Bázlik

Technická realizácia: Ada Rehorová, Jozef Dobák

Réžia: Elena Bauerová

V hlavných úlohách: Rozprávač – Július Pántik

Budkáčik – Jozef Króner

Dubkáčik – Oldo Hlaváček

Premiéra: 25.12.1971

Text - úryvok z knihy

Text – úryvok z hry

Výtvarná inštalácia

Panel č. 10

DOROTKA A INÉ ZÁZRAČNÉ KRAJINY

(Knižná predloha Čarodejník z krajiny Oz)

Frank Baum

Ilustrátor:

Knižné vydanie - vydavateľstvo, rok vydania:

(Rozhlasové spracovanie)

Autor textu: Zuzana Križková

Dramaturg: Zuzana Grečnárová

Hudba :

Technická realizácia:

Réžia: Martin Kákoš

V hlavných úlohách:

Premiéra:

Text - úryvok z knihy

Text – úryvok z hry

Výtvarná inštalácia

Panel č. 11

STROJČEK NA SPOMIENKY

(Knižná predloha Pištáček sa žení)

Dušan Dušek 4.1.1946 Gbelce

Prozaik, redaktor, scenárista, pedagóg

Väčšia časť jeho tvorby je venovaná staršiemu detskému čitateľovi, s charakteristickou farbistou atmosférou domova, snivosťou, dôrazom na rodinnú harmóniu a spolupatričnosť. Jeho najznámejšou literárnou postavou je Pištáček z rovnomennej trilógie.

Ilustrátor:

Knižné vydanie - vydavateľstvo, rok vydania:

(Rozhlasové spracovanie)

Autor textu: Dušan Dušek

Dramaturg: Kveta Slobodníková

Technická realizácia: Peter Daniška, Milan Greguš

Réžia: Jaro Rihák

V hlavných úlohách: Poštár Známká – Stanislav Štepka

Pištáček – Vladimír Hajdu

Marcel – Peter Šimun

Hodinár Ručička – Ivan Vojtek

Paulínka – Michaela Čobejová

Frfa – Szidi Tobiasz

Premiéra: 30.3.1997

Text - úryvok z knihy

Text – úryvok z hry

Výtvarná inštalácia

Panel č. 12

ORIEŠKOVÁ ROZPRÁVKA

(Knižná predloha Veverička Veronka)

Ján Uličiansky 29.10.1955 Bratislava

Dramatik, prozaik, dramaturg, režisér, pedagóg

Predstaviteľ modernej slovenskej rozprávky, ktorý spája rozprávkové výmysly s realitou, chápe detského čitateľa ako rovnocenného partnera, preto mu približuje a oživuje veci známe, ale i odeté do čarovného rozprávkového šatu.

Vo svojej tvorbe pre deti sa venuje ako písaniu prózy (Adelka Zvončeková, Snehu-
liacke ostrovy, Máme Emu), tak i rozhlasovým rozprávkovým hrám (Tik Tak, Peter
Kľúčik, Čarovná chvíľa).

Ilustrátor:

Knižné vydanie - vydavateľstvo, rok vydania:

(Rozhlasové spracovanie)

Autor textu: Ján Uličiansky

Dramaturg: Zuzana Grečnárová

Technická realizácia:

Réžia: Táňa Tadolánková

V hlavných úlohách:

Premiéra:

Text - úryvok z knihy

Text – úryvok z hry

Výtvarná inštalácia